

Kleopátra – bubifrizura – Marcell-hullám – Sassoon

APA, FIÚ, UNOKA – EGY HÁROMGENERÁCIÓS
FODRÁSZDINASZTIA HISTÓRIÁJA AZ 1930-AS
ÉVEKTŐL NAPJAINKIG

Polgár Tibor egy háromgenerációs fodrászcsalád középső tagja. Édesapja, Polgár Károly az 1940-es években nyitott üzletet Szombathelyen, míg Ákos fia az 1990-es évek közepén került a szakmába, így a dinasztia története közel százéves. Ezalatt az időszak alatt frizurák, eszközök, eljárások, trendek jöttek-mentek, de a család maradt. Megtanulták az új módszereket és vitték tovább az üzletet. Polgár Tiborral beszélgettem, aki jelenleg is aktív, a Kossuth Lajos utcában bérel széket és várja régi és új kuncsaftjait.

HAJFORMÁK A GÖRÖGÖKTŐL FRANÇOIS MARCEL GRATEAU-IG¹

Hogyan változott a frizuradivat az ókortól napjainkig? Avassuk be az olvasókat a mesterség rövid történetébe!

Az első fodrászokat borbélyoknak hívták és a hajvágás mellett borotváltak, sőt kisebb orvosi eljárásokat is végeztek (fogászati beavatkozás, vérképzés), mivel jól bántak a pengével. A legismertebb, korban a legrégebbiről datálható a római, görög, egyiptomi vonulat: mindenki ismeri Kleopátra² egyenesre vágott, ma is divatos frizuráját. A hajápolás fontosságára abból is következtethetünk, hogy a fodrász volt az egyik legfontosabb háziszolga. A görögöknél a szobrászati alkotásokon jól látható a gondörített haj, ami akkor divatos volt. Melegített vassal állították elő a hullámos tincseket. A hosszú haját az istenek ajándékának tekintették, ezzel azonosították a férfiak erejét. A festészet kezdetétől már komolyabb bizonyítékok vannak és jobban nyomon követhető a frizuratörténet. Egyértelműen a hosszú haj volt a divat egészen a felvilágosodásig, annak is a feltűzőtt változata. Akinek levágták a haját rövidre, az egyfajta megbélyegzés volt. Azt jelentette, hogy az illető bűnt követett el. A XV. századtól, az orvostudomány fejlődésével, a borbélyok „jogkörét” csorbították. A XVII–XVIII. században a mesterség jelentősége csökkent, hiszen divatba jöttek a parókák.³ A XVIII. század végén a sebész és a borbély szakma különvált. Ez utóbbiak munkája szigorúan a szakáll, a bajusz és a haj formázására korlátozódott. A hajvágás, hajápolás újra „népszerűvé” a mozgókép megjelenésével vált. A rövid haj története tulajdonképpen az emancipációval kezdődött a XIX. század második felében, de igazi térnyerése a XX. század elejére tehető. 1908-ban Paul Poirer divatter-

vező tette meg az első forradalmi lépést, amikor egyik kollekciójának bemutatójára rövidre vágatta modelljeinek haját.⁴ Majd divatba jött a bubifrizura. A rövid haj tömeges megjelenése az 1910-es, 1920-as évekre, a charleston korszakra tehető. Itt megint előkerült a Kleopátra haj, persze más technikával készítve. Gyakorlatilag a forma kétezer éve ugyanaz, a haj kontúrja maradt, de a készítés módja változott.^{5 6}

MARCELL-HULLÁM ÉS SASSOON – A NAGY ÁTTÖRÉSEK

Ebben a folyamatos változásban voltak-e nagy áttörések?

Igen, voltak nagy és jelentős változások. Tulajdonképpen a szakma elindulása az 1910-es, de inkább az 1920-as évek elejére tehető. Ebben a franciák voltak az élenjárók, az úttörők. Az első jelentős lépés az volt, amikor egy francia fodrász, François Marcel Grateau (1852–1936) divatba hozta a fejen alkotott hullámot. A fésűt nem emelte meg a hullám során, hanem a fejbőrön hullámvonalakat rajzolt és azt a haj követte. Fixáló anyagot használt, így száradt meg a haj. Ez volt a Marcell-hullám. Az egész világon elterjedt, olyannyira, hogy jobb helyeken még a mai napig tanítják. Hétköznapi viseletként nem készítik, de egy jó nevű szakembernek illik tudni. Rendkívül nehéz technika és mivel nem napi feladat, ezért nagyon kevesen tudják tökéletesen megcsinálni.

A köztes időszakban, mondjuk az 1960-as évekig, sok kicsi divat volt. Variálták a Marcell-hullámot, közben feltalálták a hajcsavarót és a tartós hullámot adó dauert. Az eddigi legelsőpróbb forradalom Vidal Sassoon (1928–2012) nevéhez fűződik.⁷ Ő egy más filozófiát, más vágástechnikát adott a szakmának. Első frizuráit, amivel berobbant a köztudatba, 1963-ban készítette. Rengetegen követték. Ekkor volt párhuzamosan a médiarobbanás is, ami még ismertebbé tette az újszerű formát. Én pont akkor kezdtem, amikor ez a vágástechnika Magyarországra is eljutott, 1970-ben. Megtanultam a régi módszert, amit apám használt, Marcell-hullámostól, és közben ideért az új, modern metódus, a Sassoon-hajvágás. Szinte semmilyen segítségünk nem volt az elsajátításához, csak frizuralapokban láttuk, illetve azoktól lehetett megtanulni, akiknek sikerült kijutniuk Angliába (nem voltak sokan). Vagy mi mentünk fel Budapestre „okulni”, vagy egy-egy külföldön továbbképzett fodrászt hívtunk le Szombathelyre. Nagyon nehéz volt, mert ehhez kapcsolatokra és pénzre volt szükség. Ezt csak azért említem meg, mert ma ez egészen másképp működik. Felmegyünk az internetre vagy a YouTube-ra és a világ legjobb hajvágóitól tanulhatunk online vagy videós anyag segítségével. Hogy ezek mennyire használhatók, az megint más kérdés. Egy ilyen filmet egy rendkívül jó szakmabelinek elég egyszer megnéznie, viszont a kezdőknek többször vissza kell tekerniük a felvételeket, hogy elsajátítsák a látottakat. A tanulási idő attól függ, ki mennyire felkészült. Én a mai napig ezekből képzem magam. Mert egy jó fodrásznak folyamatosan meg kell újulnia. Ha kialszik

ez a fajta kíváncsiság és a szakma iránti szeretet, akkor kell – én magam is akkor fogom – abbahagyni.

MOTIVÁCIÓ ÉS SZAKMASZERETET

Gondolom az önképzés azért is fontos, mert a divat a frizurák terén is folyamatosan változik és az igényeknek, elvárásoknak meg kell felelni. Ha valamelyik fodrász nem képes a kuncsaft által megálmodott haját elkészíteni, akkor az elmegy máshoz.

Így van. Azért más ez a többi kismesterséghez képest, mert ez divatszakma. Ami még csodálatos benne, hogy minden fej, minden haj, minden ember más és más. Mindenki számára meg kell találni a legmegfelelőbb hajviseletet. Ehhez meg kell ismerni az ügyfél személyiségét, tudnom kell, hogy nő a haja, ismernem kell a haj szerkezetét. Azt gondolom, ez a fajta változatosság a leglenyűgözőbb a hivatásunkban. Az eredmény azonnal látható, a legnagyobb élmény pedig a vendég elégedettsége, öröme. Minden nap ez nem adatik meg, mert ehhez bizalom is kell, természetesen. Már abból, ahogy a kuncsaft a nyakát tartja tudom, hogy megbízik-e bennem vagy nem. A hajvágás egy kicsit pszichológia is. Meg érdekes férfiként női haját vágni. Én csak ezt tanultam, nincs férfifodrász diplomám. Persze azért el tudok készíteni egy férfi frizurát is, de ez a terület soha nem érdekelt igazán.

Akkor ezek szerint külön kell tanulni a férfi és a női hajvágást?

Az 1960-as, 1970-es években, a pályám elején, még külön oktatták a férfi és a női fodrászatot. Később a két terület elkezdett közelíteni egymáshoz, ezért az elsajátításuk sem különült már el. Régen elképzelhetetlen volt, hogy egy nőnek fel legyen nyírva a haja, vagy hogy egy hölgynek kopasz legyen a feje. Amikor a Sassoon-vágás megjelent, akkor kezdtünk el egy centiméteres, férfias haját vágni, de még akkor is nagyon ritka volt. Egyébként ma is vannak olyan nők, akik férfifodrászhoz járnak.

POLGÁR KÁROLY (1921–1984)

Beszéljünk a pályájáról. Mikor dönt el, hogy ezt a hivatást választja?

Édesapám, Polgár Károly fodrász volt, anyukám háztartásbeli. Az 1930-as évek végén lett Tapolcán tanuló. Eredetileg szombathelyiek vagyunk, de ő Tapolcára került, ott volt hely. Testvérével együtt mentek tanoncnak. Aztán visszakerültek a megyeszékhelyre és leviszáztak férfifodrászattól. A 40-es évek végén, 1948–1949 körül nyitott női fodrászüzletet Szombathelyen, a mai Király utcában. (Inas férfifodrászként volt.) A férfifodrászat mellett megszerezte a nőifodrász engedélyt. Volt egy városszerte ismert beceneve, Deda, azon ismerték, azon szólították, a Károlyt senki nem használta.

Polgár Károly és Polgár Tibor az egykori Szent Márton utcai fodrászat előtt az 1970-es évek közepén

Hölgyek figyelmébe

Örömmel értesitem a tisztelt hölgy közönséget, hogy biztosíthatom számukra hajminőségtől függetlenül a tökéletes dauert.

Lágy, omlós vagy göndört kívánság szerint készíték garanciával.

 SPECIÁLIS HAJFESTÉSZET

A legjobb munkaerőkkel és modernül felszerelt üzletemben elsőrendű kiszolgálásról biztosítjuk.

Polgár Károly
fodrásmester
SZOMBATHELY
Bojcsy-Zsillinszky-u. 4.

Model "Vendégek" Készítők, Budapest, 1960

Aprónyomtatvány a Berzsényi Dániel Könyvtár helyismereti gyűjteményéből

Mivel a maszek szó abban az időben kvázi szitokszó volt, két év múlva be kellett lépnie a szövetkezetbe. Rendkívül jól dolgozott, ő csinált először hideg dauert.

„Több évi kísérletezés után, 1901-ben Karl Nessler német fodrásznak sikerült a hajban tartós hullámot kialakítani. Ez a hullámosítás a lúg és hő együttes hatásán alapult. Joseph Mayer karlsbadi fodrász ismerte fel a tartós hullámosítás igazi jelentőségét. Ez a meleg tartós hullámosítás, mely hazánkban az 1950-es évekig sikerrel alkalmazott eljárás volt. Az első hideg tartós hullámosító anyag összeállítását 1935-ben Goddard angol vegyész végezte. 1936-ban Németországban szabadalmaztatták és végül 1939-ben a Nestle-Lamare cég hozta az új vegyszert forgalomba. A haját és a fejbőrt kevésbé károsította. A modern tartós hullámosítás módozatai ezekről az alapokról indultak ki és fejlődtek tovább anyagukban és technológiájukban.”⁸

— **Értesítem T. Vendégeimet, hogy október 16-tól a Nikosz Beloiannisz (volt Kőszegi) utcai fodrász ktsz-ben dolgozom. (Volt Mersán üzlet.) Munkaidőm október 16—22-ig délelőtt, 2-ig, 23—29-ig délután két órától 9 óráig. Polgár Károly női fodrász. (x)**

Vas Népe, 1961. okt. 14., 6. o.

Óriási lépés volt. Ő volt a városban a legjobb hajfestő is.

Jól szerepeltek a szombathelyiek a nagykanizsai fodrászversenyen

A déldunántúli fodrászok nagykanizsai versenyén megállták helyüket a szombathelyiek. Lelkes készülődésük, szorgalmas vasárnapi tanulásuk nem volt hiábavaló. Ha nem is lettek elsők a versenyben, azért szám szerint a legtöbb díjat ők hozták haza: öt

ajándéktárgyat és két elismerő oklevelet szereztek.

A női fodrászok közül Nagy Istvánné ért el szép helyezéseket. Színházi frizurájával és fantáziafrizurájával egy-egy második helyet ért el, nappali frizurájával pedig harmadik lett. A fantáziafrizurák harmadik díját Horváth Imréné, az ötödik hellyel járó oklevelet Polgár Károly kapta.

A férfifodrászok versenyén az angol hajvágás első díját Nagy János, a negyediket Mayer József nyerte.

A szombathelyi fodrászok elhatározták, hogy ötéves szünet után ők is elküldik nevezéseiket a májusi budapesti országos fodrászversenyre. Terveik szerint pesti szereplésük előtt fodrász-bemutatót tartanak a modern frizurákból Szombathelyen.

forint jutalomban szorgalmas gyűjtőket

Vagyis ennyit mentettek meg a „szemétdombról” a szorgalmas gyűjtők.

Ez évben az ipar a tavalyinál jóval több papír- és textilhulladékot kér a MEH-től.

A szorgalmas gyűjtőket a MEH az idén egymillió forinttal jutalmazza.

Vas Népe, 1962. febr. 28., 5. o.

Értesítjük kedves vendégeinket, hogy december 26-án,

hétfőn megnyitottuk
a **szolgáltatóházban levő**
női fodrászatunkat.

FODRÁSZAINK:

Borcányi Katalin	Borcányi Lajosné
Horváth Antalné	Mayharr Józsefné
Horváth Imréné	Nagy Istvánné
Polgár Károly	Pál Ferencné
Guzsics Eszka	Ulicska Klára

Kozmetikusok:

Brandl Józsefné	Kiss Etláné
-----------------	-------------

Manikűrösök:

Szabó Lászlóné I.	Németh Istvánné
-------------------	-----------------

FODRÁSZ KTSZ
Telefon: 21-81.

Vas Népe, 1965. dec. 25., 15. o.

Akkor még nem lehetett kapni tubusban festéket, hanem le kellett gyártani. Tudnia kellett, hol veszi meg az alapanyagokat, miből, mennyit és hogyan rak össze. Utána a keveréket fel kellett főzni. Ezt még én is csináltam. Mondhatjuk, ötven év technikája van a kezemben. Az eljárásra most is emlékszem, de a pontos receptet már nem tudnám felidézni. Egyébként már nincs is jelentősége. Éven keresztül bérelte a székeket, üzleteket városszerte, miközben dolgozott a szövetkezetben is.

Végül 1968-ban, a mai Szent Márton utcában, a mostani Napház helyén állt földszintes házban kapott egy helyiséget. Én is ott kezdtem 1970-ben, meg a húgom is, Polgár Magdolna. Ő is fodrász eredeti szakmáját tekintve.

Polgár Károly egy 1974-es Vas Népében megjelent cikk szerint hazai és nemzetközi versenyeken 17 kitüntetést szerzett.⁹

POLGÁR FERENC (1920–1986)

Mit lehet tudni az édesapja testvéréről, akivel együtt volt tanonc Tapolcán?

Az édesapám a testvérével, Polgár Ferencsel nagyon szegényen, félárván nőtt fel. Édesapjuk egy háborús sérülés miatt halt meg 1928-ban, ezután édesanyjuk egyedül nevelte fel őket. Szóval ketten kerültek Tapolcára 1939–1940-ben. A bátyja sokkal ügyesebb volt, mint ő, de mégis úgy érezte, hogy ez nem neki való. 1945 után, az 1947-es vagy 1948-as évben bekerült az államigazgatásba. A Vas Megyei Tanács tervosztályának vezetőjeként, 1971-től a városi tanács elnökhelyetteseként, majd 1973-tól 1980-ig, nyugdíjazásáig a megyei tanács ipari osztályának vezetőjeként munkálkodott. Soha nem dolgozott az eredeti hivatásában.¹⁰

Érdekes, hogy a húgommal mi is mindketten fodrásznak tanultunk, nálunk is ő volt a tehetségesebb. Én későn, idősebb koromban kezdtem. Nem mindegy, hogy valaki 14 évesen vagy 20 évesen kezd el egy manuális szakmát. A húgom feladta a mesteriséget, én maradtam édesapám mellett.

Térjünk vissza az Ön pályájára.

POLGÁR TIBOR (1950–)

Az életemet végigkíséri valami kettősség. Eredetileg ügyvédnek készültem, ráadásul amatőr szinten, 15 éves korom óta zenélek is. Valahogy a humán dolgok és a zenélés ugyanúgy érdekelnek, mint az ipar. A zenélés azóta is jelen van az életemben. (2016. október 14-én jelent meg egy kép a Vas Népe című megyei napilapban, ahol Polgár Tibor Zsoldos Bárány Zoltánnal¹¹ zenél a Szimfónia kávézóban.) Érettségi után két évet el-lógtam, mire apám azt mondta, hogy ennek most vége és szeptember 1-jével jössz dolgozni. Az elméleti ismereteket persze iskolai keretek között kellett elsajátítanom, de minden gyakorlati dolgot tőle lestem el. Egy héten egy nap volt iskola és négy nap gyakorlat.

Akkor előtte fel sem merült, hogy Ön fodrász lesz.

Előtte az üzlet közelébe sem mentem. De valahogy végül megfogott a mesterség szépsége és rájöttem, hogy jól tudom kamatoztatni a képességeimet (pl. térlátás, kommunikációs képesség).

Vasárnap Szombathelyen a szolgáltatóházban megyei fodrászversenyt rendeztek a másod és harmadéves szakmunkástanulók részvételével. A zsüri munkájában közreműködött és külön szakmai bemutatókat tartott Popov Vaszil görög származású mesterfodrász, a budapesti Fodrász Ktsz tagja.

A nagy érdeklődéssel kísért verseny helyezettjei: II. éves női: 1. Janszó Éva Szombathely (Nagy János kisiparos tanulója), 2. Hegyi Zsuzsa, 3. Csukás Zsuzsa (mindketten a szombathelyi Fodrász Ktsz-ből). Fiú végzős tanulók: 1. Guba Gyula, 2. Pongrácz

József (mindketten a szombathelyi Fodrász Ktsz-ből), 3. Mércz Tibor, kőszegi Szolgáltató Ktsz, Női fodrász végzős tanulók: 1. Polgár Tibor Szombathely (Polgár Károly kisiparos növendéke), 2. Németh Márta, 3. Tarr Irén (mindketten a szombathelyi Fodrász Ktsz-ből).

A női végzős tanulók legjobbjai részt vehetnek a „Szakma kiváló tanulója” budapesti versenyein. A helyezetteknek az okleveleket és a díjakat Simon István, a Szakmunkásképző Intézet igazgatója adta át.

Foto: Szabó Endre

Vas Népe, 1971. febr. 2., 8. o.

Az édesapja mit szölt hozzá, hogy ezt a hivatást választotta végül és milyen volt családtagként egymás mellett dolgozni?

Rendkívül jószívű ember volt és önzetlen, viszont nagyon elégedetlen volt azzal, hogy lassan haladok. Mindig maximalizmusra törekedett és tőlem is azt várta. A 14 éves húgom és a másik tanulója is sokkal ügyesebb volt, mint én. Két évig voltam mellette tanoncként (1970–1972-ig), majd végzett fodrászként még öt évig. 1977-ben nyitottam a Kőszegi utca végén saját üzletet, ahol most a zöldséges van. Az újonnan átadott könyvtárból (ma Berzsényi Dániel Könyvtár, 1970-ben avarták fel) is sokan jártak hozzám. Így váltam önállóvá.

(Mikor Polgár Tiborral találkoztam beszéltem meg a könyvtárban, több jelenlegi kollégám is elmesélte, hogy fiatalabb korában hozzá járt a Kőszegi utcai üzletbe és hogy „mekkora szám” volt a Polgár fodrászat. Az egyik legjobb nevű üzlet volt a városban.)

Ezek a generációs kérdések egyébként rendkívül érdekesek. Az utolsó pár évben folyamatosan azt hallgattam, hogy nyissak üzletet, legyek a magam ura, de amikor kiderült, hogy különválok, megjelent egy könnycsepp az apám szemében. A rendszerváltás környékén sokszor váltottam üzletet és széket. Talán bizonyítja a hozzáértésemet, hogy a vendégeim nagy része követett az új helyekre. Többen vannak ma is, akik 1975 óta járnak hozzám folyamatosan. Ők már nem is csak kuncsafatok, hanem szinte a barátaim. Jelenleg egy széket bérek a Kossuth Lajos utcában, a Karát nevű szépségszalonn 1. emeletén dolgozom.

Nagyon érdekes a vallásosság is a családjukban. Mondana erről néhány szót?

Apai részről katolikus családból származok. A nagymamám volt vallásos a családban, aki 90 évesen, 1985 körül halt meg. Anyai ágon zsidó vagyok. A nagypapa sárvári születésű, az anyai ági nagymamám pedig osztrák. Se apám, se anyám nem élt vallásosan. Anyám azért, mert Auschwitzból jött haza, apám meg azért, amiket a háborúban látott. Ezt a kétféle kultúrát gyerekként és felnőttként is éreztem.

POLGÁR ÁKOS (1976–)

Az Ön családjában vitte-e valaki tovább a hivatást?

Három gyermekem közül a középső, Polgár Ákos lett fodrász. Érdekes, hogy ő is azt az utat járta be, mint én. Sosem akart fodrász lenni. Elment gimnáziumba, de nem igazán tudta, mit szeretne csinálni. A művészetibe (ma: Szombathelyi Művészeti Szakgimnázium és Technikum) járt és érettségi után – mivel nem volt más elképzelése – nálam kezdte el kitanulni a szakmát. Másfél évet dolgozott nálam, majd Pesten töltött egy évet különböző szalonokban, a nagyoknál. Amikor visszajött, együtt dolgoztunk majdnem tíz évet.

Később a Király utcában nyitott The Underground Hair elnevezéssel üzletet. Jelenleg fél éve Bécsben dolgozik.

**Egyéniségedhez illő
frizurát szeretnél?**

**Átlagon felüli hajvágás,
hajfestés japán anyagokkal.**

**Várunk:
Karát Szépségklinikája
Szombathely, Kossuth L. u. 13.**

**Polgár Ákos 70/501-4071
Polgár Tibor 20/968-7196
Ollé Felicián 70/509-9189**

*Vás Népe, 2009. okt. 12.,
13. o.*

MESTEREK, SZALONOK

Fontos tanítók, gyakorlati helyek... Hogyan lehet egy fodrász sikeres a munkájában, kiktől kell tanulni?

Az 1960-as évektől 1980-ig két dolog minősítette, hogy ki a jó fodrász. Az egyik, hogy mennyi vendége volt, a másik, hogy milyen versenyeken, milyen eredményeket ért el. A fiamnál már az számított, hogy kiknél volt gyakorlaton. Abban az időben, az 1990-es évek közepén nagy hírnévnek örvendtek Zsidró Tamás (ma is van szalonja többek között a budapesti Andrásy úton) és Hajas László mesterfodrászok. Ugyanúgy, ahogy annak idején az apám engem is felküldött a fővárosba gyakorlatra, az én fiam is Budapesten tanult a nagyoktól. Az én időmben Popov Vaszil és Mátyás Géza voltak nagy nevek a szakmában.

Akkor, ha jól értem, ez úgy működött, hogy az édesapja felküldte Pestre, ahol a nagynevű mesterek mellett leshette el a szakma csínját-bínját.

Igen, de a fent töltött két-három hét egyben versenyre való felkészítés is volt.

VERSENYEK

A fodrászversenyek a minősítéshez voltak fontosak?

Igazából nem kellett versenyt nyerni, elég volt elindulni, az is óriási dolog volt. Maga a megmérettetés azért volt fontos, mert olyan rutint és gyakorlatot szerzett az ember, amire másképp nem lehetett szert tenni.

Ezek a versenyek meghívásos formában működtek?

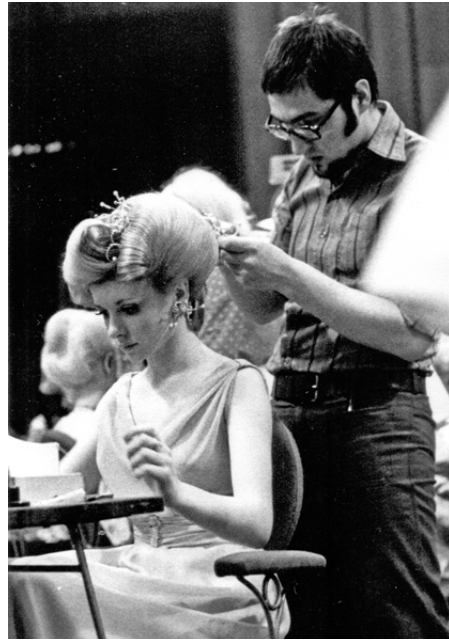
Ezek mind felhívásos versenyek voltak. Benevezett az iskola vagy a mester, akinél tanultam vagy gyakorlaton voltam. Országos meghívásos verseny egy volt évente. Ezen olyanok vettek részt, akik már nyertek országos megmérettetést. Ott már az elit, a szakma krémje indult.

Egy 1974-es Vas Népe ad hírt arról, hogy Polgár Tibor, a szombathelyi Fodrász KSZ égisze alatt a vidékiek összesített versenyében harmadik helyezést ért el és jó helyen szerepelt az országos első ranglistáján is. A magyar ifjúsági fodrászversenyen mintegy 80-an indultak.¹²

És hogyan készül a versenyfrizura?

Nincs adott frizura versenyenként, hanem a versenyző a mesterével beszél meg, milyen haj készüljön az adott megmérettetésen. Ez egy közös munkafolyamat. A saját

modellt pedig mindenki viszi magával. Az nagyon ritka, hogy a fodrász a versenyen kap modellt. Ezek annak idején nagyon rangos események voltak, tévéfilm, játékfilm is készült a versenyekről,¹³ a rendező helyszín elismertségét, ismertségét is emelték.

Fodrászverseny, 1970-es évek második fele

Hány résztvevője volt egy ilyen versenynek?

Ha volt két női és két férfi szám, illetve ehhez 200 induló, akkor ez 400 női és 400 férfi modellt is jelentett. Ehhez jött még legalább 200-300 fodrász. Nagy kaliberű versenyek voltak, jóhírű szállodákban, mint a Balatonfüreden, abban az időben átadott Annabella Hotel.

Ön is indult ilyen „kihívásokon”?

Igen. Egyszer nyertem egy kisiparos bajnokságot, de a nagy országos versenyre már nem mentem el. Akkor már volt családom és rengeteg időt és energiát igényelt volna a felkészülés.

A KIOSZ megalakulásának 30. évfordulója tiszteletére Budapesten rendezték meg a kisiparosok országos fodrászbajnokságát. Vas megye női fodrász kisiparosait Polgár Tibor szombathelyi női fodrász képviselte kimagasló sikerrel. A divatos nappali frizúra, továbbá a galáfrizúra készítésében országos első helyezést ért el és megnyerte az összetett bajnokságot is, így három aranyéremmel tért vissza Szombathelyre. A siker nem véletlen, hiszen Polgár Tibor fodrász dinasztiában nevelkedett. Édesapja és testvére is fodrász. A képen: az aranyérmes frizúra utolsó simításai.¹⁴

A SZAKMA (VENDÉGEK, ESZKÖZÖK, HAJÁPOLÁS)

Hogyan választunk fodrászt?

Ez jó kérdés. A vendégek leginkább egymásnak adják a neveket. Engem a legtöbbször ajánl valaki. Ami egyébként nagyon sokszor nem jó, hiszen fontos a fodrász és az ügyfél közötti kapcsolat.

Régen, amikor nem bejelentéssel dolgoztunk, nagyon sok betérő kuncsaftunk volt. A régi időkben elsőként az üzlet „kinézete” alapján döntöttek az utcáról betévedők. Amikor fiatal voltam, üvöltött a The Beatles zenéje éjjel-nappal, úgy, hogy az utcára ki lehetett hallani. Ez eleve egy szűrő volt. De azért mindig az elkészített frizura a legjobb reklám.

Manapság már nem lehet csak úgy beülni és kivárni a sorunkat, mindenki bejelentéssel dolgozik.

Ennek több oka van. A legfőbb, hogy megváltozott a hajvágás filozófiája és technikája. Amit ma „művelünk”, sokkal időigényesebb. A frizura elkészítése több figyelmet igényel. Ezért alakult ki, hogy bejelentésre dolgozunk. Abban az időben, amikor elkezdtem az ipart, a nők hetente jártak becsavartatni a hajukat. Egy erősebb szombaton volt, hogy több, mint tízen vártak frizurára. Ez ma már nincs. Az egy klasszikus szolgáltatás volt, a mostani hajvágás pedig egyben alkotás is a precizitása, az anyagok minősége, a felkészültség, az eszközök okán. Ez már nem ugyanaz.

A régi időben – ha jól gondolom – nem is volt annyiféle frizura.

Így van, illetve képzetlenebb is volt a fodrásztársadalom.

Térjünk rá a fodrászeszközökre. Az Ön pályakezdéséhez, az 1970-es évekhez képest hogyan változtak az évek során?

Látszólag ugyanolyan ollóval dolgozunk, mint 50 évvel azelőtt, de mégsem. 1970-ben apukám Solingen ollóval meg zsilettel vágta a haját. De a mostani geometriai hajvágáshoz, amit mi csinálunk a Sassoon-féle filozófiának megfelelően, új szerszámok kellenek. Ma egy jó minőségű olló 100 ezer forint. Amire azt mondom, hogy ez már igen, az 300 ezer. Hatalmas a választék és az árak jól lefedik a minőséget. Amikor a technika és a frizuradivat változik, akkor mindig cserélődnek az eszközök is. De a fodrászat kémiája is nagyon sokat fejlődött. A nagy cégek, a L'OREÁL vagy a VELLA kétféle minőséget gyárt. Az egyik, amit a profioknak csinálnak, a másik fajta a közönségcikk. De mindenképpen minőségi eszközök, anyagok kellenek. És persze

már az átlagemberek is sokkal többet tudnak a fodrászcikkekről, mint 30 évvel ezelőtt.

Igaz-e, hogy minden fodrásznak van egy bejártott eszköz- és anyagtára, mindenki bizonyos márkákat használ?

Persze. Ez így van.

Mi a legfontosabb eszköze a fodrásznak?

Egyértelműen az olló. Nem véletlen, hogy ez a mesterségünk címere is.

Ha megnézi az ember egy régi üzlet fotóját mindig nosztalgikus, de a különbség is szembevető a maiakhoz képest.

Régen olajos padló volt a fodrászatokban, a tapéta itt-ott lógott a falon. Más igény-szintje volt az embereknek. Az üzlet kinézetének, berendezésének egyébként szakmailag nincs jelentősége, inkább üzleti előnyökkel jár. Jó értelemben némi rangot is jelent. A másik, amivel meghatározom a helyemet a konkurens cégek között, az az ár. Elég sok tanulóm volt és sok segéddel is dolgoztam. Mindig azt mondtam és mai napig tartom, hogy azért kell ismerni a másik szakember munkáját, hogy a magamét besorolhassam. Így tudom pozicionálni magamat.

*Az Ében Gyula téri fodrászszalon a felújítás után (Szombathely), 1980, február
Fotó: Czika László. BDKfotótár*

Tud mondani olyan fodrászeszközöket vagy berendezéseket, melyek mára teljesen eltűntek?

A hajfestékek például óriási fejlődésen mentek keresztül, a lánggal melegített hajsütővasak pedig teljesen eltűntek. Elektromos változata most is van, de a régi, amit a fejünk fölött pörgettünk, hogy hűtsük, az már nincs.¹⁵ Most már kevesebbet is használjuk. A simítóvas sem tűnt el, csak átalakult. Igazság szerint nagyon kevés dolog tűnt el véglegesen, inkább sok minden átalakult, technikailag fejlődött. A meleg dauernek is vége lett az 1950-es és 1960-as évek között, amiről már beszéltünk, de jött helyette a hideg változata.

Változott-e a vendégkör?

Azért nem igazán jó a felvetés, mert ez egyrészt társadalmi kérdés, hogy melyik rétegnek van pénze a szolgáltatás igénybevételére, illetve a fodrász életkora is meghatározza a betérők körét.

Mondhatjuk, hogy a vendégkör Önnel együtt korosodik.

Így van. Legalábbis a törzsvendégek köre. De mivel ez a mesterség bizalmi viszonyon alapszik, valahol szép is, hogy az embernek 40-50 éve ugyanazok a kuncaftjai. Van négy olyan ügyfelem, aki 50 éve jár hozzám. Pontosan, mert amikor másodéves voltam, és önállóan kezdtem dolgozni, akkor még ők is fiatal lányok voltak. Akkor jártak nálam először. Mondtam is az egyiknek valamelyik nap, hogy olyan régi a kapcsolatunk, hogyha egyik reggel mellettem ébredne, meg sem lepődnék.

Legextrémebb frizura.

A második feleségem úgy 1985 körül levágatta egy centisre a haját. Azt még akkor ollóval vágtuk és nem géppel. Azért számított extrémnek, mert abban az időben az egész városban rajta kívül két hölgynek volt még hasonló frizurája.

LEGENDÁK, TÉVHITEK

Végül lássunk néhány legendás tévhitet a fodrászattal kapcsolatban. Igaz-e, hogyha kicsi korban sokszor levágják az ember haját, akkor megerősödik és vastagabb szálú lesz?

Abszolút nem. A saját példámon tudom. A haj genetikailag meghatározott adottság.

Van-e olyan speciális fodrászcikk, amitől dúsabb és fényesebb lesz az ember haja?

Nincs. Legfeljebb az érzet lesz más.

Így a beszélgetés végén, kérem összegezze a család történetét és szakmai hitvallását!

„Nincs családi cégünk. A családi névnek van jelentősége, a vállalkozás nálunk maga az ember. ... Nem elhatározás volt részünkről, hogy fodrászok leszünk, így alakult. Nem volt stratégia, mégis mozgott az emberben valami, amitől háromgenerációs fodrászcsalád lettünk.”¹⁵

(Szalaié Bodor Edit)

JEGYZETEK

- 1 François Marcel Grateau-ról és a Marcell-hullámról. Elektronikus forrás: <https://nlc.hu/shine/20180814/marcell-hullam-tortenete/>
- 2 VII. Kleopátra Philopator (Kr. e. 69. január – Kr. e. 30. augusztus 12.), XII. Ptolemaiosz fáraó és testvére, V. Kleopátra leánya, Kr. e. 51-től haláláig Egyiptom királynője, a Ptolemaida-dinasztia utolsó uralkodója.
- 3 A paróka története. Elektronikus forrás: https://kepzeletvagyvalosag.blog.hu/2017/01/07/a_paroka_tortenete_594
- 4 Engel Nóra: Még hogy a rövid hajat Chanel hozta divatba... Hagyjuk már! – Tévhitek a XX. század legnagyobb divattervezőjéről. Elektronikus forrás: <https://www.vous.hu/hir/20170819-coco-chanel-divattervezo-tevhit>
- 5 A fodrászat múltjának rejtélyes története. Elektronikus forrás: <https://www.redsbuda-pest.hu/a-fodraszat-multjanak-rejtelyes-tortenete/>
- 6 Zeke Gyula: Borbélyok, frizőrök, fodrászok : egy szakma és társadalma a modern kori Budapesten. Budapest. Balassi, cop. 2021. 439 o.
- 7 Petrás Imola: Vidal Sassoon, a bubi frizura megalkotója a fodrászat úttörője. Elektronikus forrás: <https://beautymarketingexperts.hu/vidal-sassoon-a-bubi-frizura-megalkotoja-a-fodraszat-uttoroje/>
- 8 Érdekességek a fodrászat történetéből, avagy a rizsporos parókától az extrémig. Elektronikus forrás: <http://www.erinto.ro/erdekességek-a-fodraszat-tortenetebol-avagy-a-rizsporos-parokatol-az-extremig/>
- 9 Szombathelyi fiatal a legjobbak között. In: Vas Népe, 1974. nov. 27., 8. o.
- 10 Polgár Ferenc (1920–1986). In: Vas Népe, 1986. jan. 21., 2. o.
- 11 Gróf István: Életem a zene – interjú Zsoldos 'Báró' Zoltánnal. Elektronikus forrás: <http://grofistvan.blogspot.com/2013/05/eletem-zene.html>
- 12 Szombathelyi fiatal a legjobbak között. In: Vas Népe, 1974. nov. 27., 8. o.
- 13 Pl.: Szépség Háza. Magyar tévéfilm, 1975. (Rendezte: Félix László, szereplők: Bánsági Ildikó, Benedek Miklós, Buss Gyula, Gobbi Hilda)
- 14 Vasi fodrászsiker a fővárosban. In: Vas Népe, 1978. nov. 23., 8. o.
- 15 Hajformázó fogó: a női impermanencia története. Elektronikus forrás: <https://www.hairsalonsnaples.com/starinnye-shhipcy-dlja-zavivki-voles.htm>
- 16 Szakmák apáról fiúra, lányra. In: Vas Népe, 2018. ápr. 18., 1., 3. o.